روزنامه شرق

پنجشنبه ۱۵ شهریور ۱۳۹۷ • ۲۵ ذی‌الحجه ۱۴۳۹ • ۶ سپتامبر ۲۰۱۸

سال شانزدهم • شماره ۳۲۳۷ • ۱۶صفحه • ۲۰۰۰ تومان

دادستان کل کشور:

به رئیس‌جمهور گفتم تیم اقتصادی شما جنگی نیستند

گروه سیاست: صحبت‌های روز گذشته دادستان کل کشور در مشهد و در میان دادستان‌های عمومی و انقلاب دو بخش داشت. با توجه به ماهیت جلسه قاعدتا بخشی از این سخنرانی به موضوعات مربوط به دادستانی اختصاص یافت....

صفحه ۲

نوبخت: ۳۰ هزار میلیارد تومان بودجه در نظر گرفته شد

برنامه ۱۲بندی دولت برای جبران گرانی‌ها

گروه اقتصاد: نرخ ارز آزاد بیش از ۲۰۰ درصد رشد داشته و به تخمین کارشناسان اقتصادی قدرت خرید مردم ۴۰ تا ۵۰ درصد نسبت به سال گذشته سقوط کرده است. قیمت کالاهای اساسی با وجود تمهیدات دولت مبنی بر اختصاص ارز دولتی...

صفحه ۴

احتمال حضور هم‌زمان ۲ رئیس‌جمهور

ترامپ و روحانی در شورای امنیت

صفحه ۱۵

فارین پالیسی:

مرد پشت‌پرده سیاست منطقه‌ای ایران

• ولایتی برخلاف ظریف تمایلی به مذاکره ندارد

• چالش غرب درک جهان‌بینی محافظه‌کارانه ولایتی است

عکس: ابوالفضل ماه‌رخ. آنا

صفحه ۶

تیترها

واکنش واعظی به سخنان آیت‌الله جنتی

صفحه ۲

افشاگر «واترگیت» باز هم خبرساز شد

صفحه ۷

فیلم گوش‌بری ساختگی بود

صفحه ۱۳

گلستان: شما می‌خواهید پُز بدهم، پُز نخواهم داد

صفحه ۱۰

تیترها

حمله به دولت از تریبون خبرگان

آیت‌الله جنتی: ان‌شاءالله ما باشیم و ظهور حضرت حجت را ببینیم

صفحه ۲

صدور مجوز صید ترال‌میانی برای آب‌های جنوبی

صفحه ۴

یارانه نقدی بیشتر برای نصف جامعه

صفحه ۴

چرا ستاره رئال مادرید فیلم فرهادی را تبلیغ کرد؟

صفحه ۱۴

حرف اول

راه عبور از نارضایتی اجتماعی

نجفقلی حبیبی . استاد دانشگاه

ضرورت گفت‌وگو و تفاهم بر سر اولویت‌های امروز کشور، امری است که در شرایط دشوار کنونی بیش از گذشته باید مورد توجه قرار گیرد. دو جناح کشور به طور طبیعی در مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تفاوت دیدگاه دارند. در سال‌های اخیر این اختلاف‌ها گاهی به تنش‌های جدی انجامیده که دود آن به چشم مردم رفته و منافع ملی لطمه دیده است. این نوع گفت‌وگوها برای جامعه مفید است و بارها در جریان اصلاحات بر ضرورت این گفت‌وگوها تاکید شده اما به دلایلی، عملیاتی‌شدن آن ممکن نبوده است. مسئله اصلی در رفتار جریان مقابل است. اگر اراده قوی برای این مسئله وجود داشته باشد، نمایندگانی از هر دو جناح می‌توانند با تبیین دیدگاه‌های مختلف و طرح موارد اختلافی، فضای بحث و گفت‌وگو را فراهم کنند. تلنبارشدن کینه از یکدیگر و ردکردن کلی دیدگاه‌ها و عملکرد یک جناح از سوی جریان رقیب، به اختلافات بنیادین خواهد انجامید که نتیجه آن امروز قابل مشاهده است. اصولگرایان فاقد یک لیدر مورد توافق هستند تا او بتواند کمیته‌ای برای این گفت‌وگوها انتخاب کند. اصلاح‌طلبان اما رئیس‌جمهور دوران اصلاحات را به عنوان نقطه مشترک همه احزاب و تشکل‌های درون خود پذیرفته‌اند؛ هرچند برای طرح اشخاص مذاکره‌کننده، باید مباحث درون‌جریانی هم انجام شود. اینکه همچنان تردیدهایی درباره اثر تعامل و گفت‌وگوی دو جناح بر حل مشکلات امروز و بازکردن میدان برای حضور مدیران توانای قادر به حل مسائل کشور وجود داشت، ناشی از تعارض دیدگاه جریان مقابل است. این روزها درباره اهمیت تغییر در نظام ورود نامزدها به انتخابات ریاست‌جمهوری، مجلس و شوراها برای نجات کشور و رسیدن منصب نمایندگی به افراد واقعا شایسته، مباحث جدی در بدنه اجتماع و فعالان سیاسی وجود دارد اما جریان اصولگرا همچنان می‌خواهد با ابزارهایی دوپینگی به میدان سیاسی قدم بگذارد. این مسئله نشان می‌دهد پیشنهادات مقطعی برخی چهره‌های اصولگرا برای پیداکردن نقاط مشترک میان دو جناح، پایه محکمی ندارد و به نظر می‌رسد رئوس جناح مقابل نیازمند حل موضوع درون خود هستند. مردم می‌دانند در نظام جمهوری اسلامی، قطب‌بندی‌های سیاسی‌ای وجود دارد که دیدگاه‌هایی بعضا متضاد دارند.

یادداشت

اگر اقتصاد ایران اصلاح نشود...

مهدی تقوی
اقتصاددان

نرخ ارز، در جاده‌ای بی‌فرجام و پیش‌بینی‌ناپذیر قرار گرفته است. همه می‌پرسند چرا؟ مردم عادی نمی‌دانند چه خواهد شد. تکانه‌های ارزی، شوک‌های قیمتی، تحولات مسکن و... نشان می‌دهد اقتصاد ایران نیازمند اصلاح ساختاری سریع است؛ نظام مالیاتی، نظام بانکی و خصوصی‌سازی واقعی، چالش‌هایی است که تا مرتفع نشود مشکلی بر طرف نخواهد شد. در ابتدای دولت روحانی، گام‌هایی در مسیر اصلاح، کنترل تورم و رشد اقتصادی برداشته شد. می‌دانیم ساختار اقتصاد ایران منحصربه‌فرد است یا در دولت احمدی‌نژاد، منحصربه‌فرد شد. طبیعتا دولت روحانی به‌تنهایی نمی‌توانست مسئله را حل کند و برخی رقابت‌های مخرب نیز کار را به نقطه امروز رساند. اقتصاد ایران نتوانست آسیب‌های حاصل از تصمیمات دولت‌های نهم و دهم را ترمیم کند. در این شرایط خاص بودجه و همه برنامه‌های اقتصادی از وضعیت موجود تأثیر می‌گیرند. بودجه جاری دولت براساس سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه، باید بر درآمدهای مالیاتی متکی باشد و ما، وضعیت فرار مالیاتی و مقاومت‌ها در برابر گسترش پایه مالیاتی را می‌دانیم. بنابراین دولت در کنار اصلاح نظام مالیاتی همچنان ناچار بوده بخش زیادی از هزینه‌های جاری خود را از محل درآمدهای نفتی تأمین کند؛ چراکه در اقتصاد ایران بنگاه‌های بزرگ اقتصاد و برخی بخش‌های غیررسمی که کار اقتصادی کلان می‌کنند، به دلایل متعدد معاف از مالیات‌اند که شاید این رقم تا ۳۰ درصد اقتصاد را تشکیل دهد. ۴۰ درصد فعالیت‌های اقتصادی ایران نیز فرار مالیاتی دارد که ایران را به یکی از بزرگ‌ترین کشورهای دنیا از منظر فرار مالیاتی تبدیل کرده است.

ادامه در صفحه ۱۳

سرمقاله

فرصت کوتاه روحانی

عبدالله ناصری
فعال سیاسی

این روزها روحانی و دولت او به دلیل بی‌عملی و نبود عملکرد بهنگام مورد انتقاد جدی قرار دارند. رئیس‌جمهور از ابتدای سال ۹۲ و آغاز دوران ریاست‌جمهوری، تعامل لازم را با احزاب، تشکل‌های مدنی و کنشگران سیاسی نداشته است تا از نظرات آنان بهره بگیرد. دولت اختیار نیمی از اقتصاد را دارد اما تیم ناهماهنگ و ناکارآمد در حوزه‌های اقتصاد، همین نتیجه را در بر دارد که مشاهده می شود. روحانی بعد از انتخابات ۹۶ به نظرات و ایده‌های کنشگران اقتصادی و سیاسی اصلاح‌طلب به‌عنوان جریان حامی خود توجهی ندارد. هرچه می‌گذرد، انتقادات درباره بی‌عملی دولت در همه حوزه‌ها بیشتر می‌شود. دلیل آن این است که هرچه می‌گذرد، دولت و رئیس‌جمهور از اشکالات گذشته درس نمی‌گیرند و آنها را دوباره تکرار می‌کنند. او می‌توانست در دولت جدید سیاست‌های متفاوتی را دنبال کند. می‌توانست وزرای اقتصاد و صمت و رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان برنامه و بودجه را از میان چهره‌های غیراقتصادی انتخاب نکند تا در شرایط بحرانی این‌طور زمینگیر نشوند.

ادامه در صفحه ۱۳

یادداشت

سوق‌دادن نقدینگی به تولید

سیدمصطفی هاشمی‌طبا

یکی از موارد بیان‌شده در سخنرانی اخیر مقام معظم رهبری موضوع سوق‌دادن نقدینگی به امور تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی، مسکن (و به گمان این‌جانب گردشگری) بوده است. در این مقاله می‌خواهیم به این مقوله بپردازیم و شرایط و ممکنات سوق‌دادن نقدینگی به تولید را بررسی کنیم تا در پس آن معلوم شود که وظیفه نهادها و سازمان‌ها و افراد مختلف در این گسیل چه می‌تواند باشد. متأسفانه از تاریخی که ایشان این مطلب را بیان کردند، هیچ شخص اقتصادی یا مسئولی هیچ اظهارنظری در این امر نکرده و هیچ راهکاری ارائه نداده است. شایسته است فرهیختگان اقتصادی و به‌ویژه پولی و بانکی دراین‌باره نظرات خود را بیان کنند. این مقاله صرفا در راستای توضیح برخی مطالب است و نویسنده هیچ ادعایی در صحت آن ندارد و امیدوار است مقدمه‌ای بر نظر صائب صاحب‌نظران شود.اول ببینیم راجع به چه امری صحبت می‌کنیم. حسب آمار منتشر شده، حجم نقدینگی یعنی مجموع پول و شبه‌پول برابر با هزارو ۶۰۰ هزار میلیارد تومان است و این حجم روزانه افزایش می‌یابد. حسب ارقام مندرج در برنامه ششم توسعه، نقدینگی سالانه هشت درصد می‌تواند رشد داشته باشد؛ یعنی حدود ۱۵۰ هزار میلیارد تومان. طبق آمار دیگری، هم‌اکنون در هر ثانیه ۸/۶ میلیون تومان به نقدینگی افزوده می‌شود که هر دو رقم تقریبا با یکدیگر تطبیق دارد. اگر فرض کنیم نقدینگی ثابت باشد و به این اکتفا کنیم که ۵۰ درصد نقدینگی به تولید تبدیل شود، ببینیم چند نفر مشغول کار می‌شوند. اگر فرض کنیم برای هر شغل به ۲۰۰ میلیون تومان سرمایه‌گذاری نیاز باشد (کمتر از میانگین ارقام اعلام‌شده برای سال ۹۶)؛ بنابراین با ۵۰ درصد نقدینگی فعلی می‌توان برای ۴۰۰ هزار نفر شغل ایجاد کرد. این توضیح را باید اضافه کرد که حسب آمار داده‌شده از رقم هزارو ۶۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی پول و شبه‌پول میزان وام ارائه‌شده به بخش دولتی و غیردولتی در خرداد ۹۷ برابر با ۱۳۸۲ هزار میلیارد تومان است؛ بنابراین ظاهرا پولی در بانک‌ها برای ایجاد سرمایه یافت نمی‌شود؛ هرچند به دلیل آنکه مبادلات بین افراد از طریق بانک یا حواله انجام می‌شود؛ ضرورت تأثیر نقدینگی در مسائل اقتصادی جامعه همچنان وجود دارد. می‌دانیم که ایجاد یک واحد تولیدی هم اهلیت می‌خواهد و هم به تخصص نیاز دارد و نیز اطمینان به آینده؛ بنابراین نمی‌توان انتظار داشت که افراد سپرده‌گذار (که البته تعداد زیادی از آنان سپرده کلان دارند) بتوانند رأسا سرمایه‌گذاری کنند.به‌علاوه سود حدود ۲۰ درصد معاف از مالیات بانکی و بدون ریسک برای اینان بهتر است. در اینجا وظیفه اصلی بانک که همان تشکیل سرمایه است، معلوم می‌شود؛ یعنی بانک با سرمایه سپرده‌های مردم اعم از مبالغ کوچک یا بزرگ می‌تواند تشکیل سرمایه بدهد. البته بانک ترجیح می‌دهد وام‌های کوتاه‌مدت با سود مناسب و زمان بازگشت کوتاه‌مدت بپردازد تا وام‌های کم‌سود و زمان‌بر. درباره همین موضوع تشکیل سرمایه این را باید یادآوری کرد که با وجود این حجم نقدینگی معمولا بانک‌ها می‌گویند به دلیل پرداخت درصدی از سپرده‌ها به بانک مرکزی و نیز به دلیل بازنگشتن تسهیلات پرداختی (معوقات) نقدینگی کافی برای پرداخت تسهیلات کلان در اختیار نداریم. همچنان که هم‌اینک بانک صنعت و معدن از دادن تسهیلات مالی برای سرمایه در گردش طرح‌های آماده به کار به دلیل بی‌پولی اجتناب می‌کند. در اینجا باید معلوم شود از هزارو ۶۰۰ هزار میلیارد تومان چه مقدار می‌تواند به تولید سوق داده شود. حال فرض می‌کنیم به دلایل نامعلومی همه این بهانه‌ها وجود نداشته باشد و بانک‌ها آماده ورود به سرمایه‌گذاری ۸۰۰ هزار میلیارد تومانی از طریق ارائه تسهیلات مالی به افراد یا شرکت‌ها بوده یا آمادگی سرمایه‌گذاری از سوی خود را داشته باشند. به اصل سرمایه‌گذاری و مسائل مربوطه می‌پردازیم. اینک ما از طریق صنایع وارد می‌شویم و تحلیل درباره کشاورزی، مسکن و گردشگری را به بعد موکول می‌کنیم؛ یعنی فرض می‌کنیم می‌خواهیم در زمینه صنعت این سرمایه‌گذاری را انجام دهیم و این اشتغال را ایجاد کنیم.موضوع ایجاد تأسیسات زیربنایی عبارت است از زمین، ساختمان، آب، برق، گاز و مخابرات.به نظر می‌رسد برای موضوع زمین، ساختمان، گاز و مخابرات مشکلات چندانی وجود نداشته باشد و بتوان آن را فراهم کرد، اما موضوع آب و برق از نکاتی است که باید به آن توجه شود. اصولا صنایع امروز باید درجه اتوماسیون کافی داشته باشند تا محصولات آنها از کیفیت مطلوبی برخوردار شود.
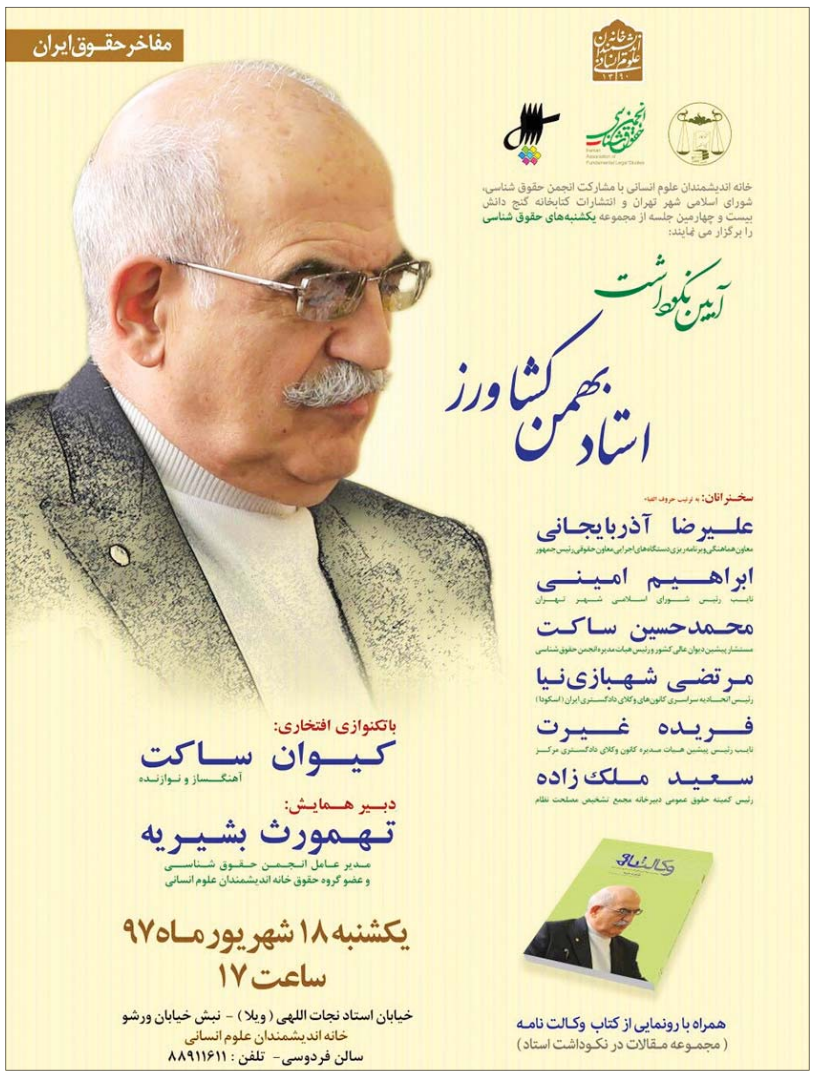
ادامه در صفحه ۴